

# DÝŠINSKÉ HISTORICKÉ STŘÍPKY

## Historie místa v širších souvislostech

### Číslo 20 – další chalupy v Dyšíně

*druhá polovina 19. století č.p. 57- 67*

[illegible]

V druhé polovině 19. století vznikly domy, které se ještě dají zařadit do selského období naší vsi a také se v nich a kolem nich zemědělsky hospodařilo. Speciální případy byly drážní domky. Na začátku 20. století se už staví vilky a objekty dnes nazývané rodinné domky a dvojdomky, kde už nežijí rolníci, ale většinou dělníci, řemeslníci, úředníci - lidé nezemědělských profesí. Hospodaření u domků je potlačeno na chov drobného zvířectva a zahrádkaření. (viz Strípky č. 23)..



Obec se rozrůstala především směrem na Kyšice

# Drážní domek v Nové Huti č.p. 57

Oba drážní domky („Wechtrhauzy“) vznikly kolem roku 1860 když se tu budovala železnice.  
(slavnostně otevřená v roce 1862)

**1869 - Vodička František** pův. Stelčoves + **Františka**, děti **Josef, Marie, Majdaléna, Barbora**

**1890 - František Siegr** narozený v Chrástu (n 1850) zaměstnanec železných drah, jeho žena **Anna** (n. 1856) narozená v Dýšině, v domácnosti, děti **Bohumil, František, Anna a Růžena**.

1900 - Sigr František hlídač na dráze pův. Chrást + Anna, děti Anna, Bohumil, František, Růžena, Ludvík, Marie,

1910 – Siegr František pův. Chrást zřízenec na dráze + Anna, děti František-zámečnick, Ludvík dělník na dráze, Marie



*Železniční strážní domek před rekonstrukcí (foto získané od p. Šebesty)*

## **Drážní domek v Horomyslicích č.p. 58.**

1869 – Blahuta Štěpán dělník při dráze + Johanna, děti Josef, Anna, Žofie

1890 – Prokop Vintř + Marie, děti Terezie, Antonie, Marie

1900 – Černý Matěj Praskolesy, hlídač na dráze + Barbora, děti Josef, Barbora

1910 – v majetku C.K.státních drah, bydlí tam Černý Matěj z Praskoles strážník na dráze + Barbora z Březí u Blatné

## **Objekt č.p. 59 „hořejší hospoda“, nebo „U Šmídů“**

1869 – Pistorius Josef hostinský + Marie, oba z Žebráku u Hořovic, děti Petr, Václav, Josef, Marie, Josefa, Rosálie (děti narozené v různých místech Radnice, Senec, ..)

1890 – Šašek Vojtěch řezník a hostinský (jeho zeť Dražský měl hospodu na návsi č.p.38) + Anežka, děti Majdalena, Marie, Barbora, Josef, Vojtěch, Anežka, Emilie, Krocová Marie služebná z Bušovic

1900 – Vojtěch Šašek + Anežka, děti Majdaléna, Barbora, Anežka, Josef, Emilie, Vojtěch, František, Alžběta

1910 – Šašek Vojtěch z Dýšiny, živnost řeznická a hostinská + Anežka z Litohlav, Martínek František řeznický pomocník z Dýšiny, Pech Emil řeznický učeň ze Štěnovic, Ježková Antonie služka pův. Křiše.

Podle obecní kroniky Vojtěch Šašek prodal hospodu v roce 1913 Václavu Šmídovi, který provozoval hospodu až do roku 1928, když to převzal jeho syn Bohumil.



*Současný stav po požáru a bláznivé přestavbě*





## Chalupa č.p. 60

Směr Kyšice pravá řada.

1869 - Šnepergl Václav pův. Ejpovice + Majdaléna, děti Vojtěch, Josef. Dále Čtrnáct Josef pův. Dýšina + Marie, děti Martin, Josef, Markéta, Anna, Marie, Alžběta

1890 – Kopecká Alžběta vdova, děti František, Marie, Kopecká Majdaléna matka, Barbora vnučka.

1900 – Racek Dominik + Anna, děti Kateřina, Marie, dále Schusterl Hugo tovaryš z Maschau Podbořany.

1910 – majitel Knedlík Jan z Šrapole, bydlí tam Suchý Josef z Libice u Mělníka + Anna z Citov u Mělníka, děti Josef, Marie, Bohumil, Jarmila, dále Čtrnáct Martin z Nové Huti zedník + Marie z Kyšic nádenice, děti Marie, Anna, Barbora, pracují jako služky, Josef slévačský učeň, Růžena, nemanž. vnuk Jaroslav.



## Chalupa č.p. 61

Směr Kyšice pravá řada.

1869 – Vitouš Josef nádeník na dráze ze Všenic + Marie děti Josef, Jiří, Anna, Marie, Majdalena, Kateřina, dále Novák František z Plzně + Dorota, dále Novák Jan + Anna, syn Jan, Anna, Barbora, Marie, Majdaléna, dále Honzík František z Oseka + Marie z Nové Huti, děti František, Jan, dále

Honzík Antonín + Markéta děti Josef, Adam, Jan, Teresie, Markéta.

1890 - Vitouš Josef + Anna, děti Vojtěch a Martin, dále Vitouš Josef ze Všenic + Marie, dcera Kateřina.

1900 – Honzík Vojtěch + Kateřina, Herman František za Skašova + Marie, dále Liška Václav + Barbora, děti Martin, Pavel, Václav, Anna

1910 – Honzíková Kateřina pův. Ejpovice soukromnice, Liška Václav pův. Dýšina nádeník + Barbora z Ejpovic, syn Josef voják pěšího pluku, Václav nádeník, Anna, dále host Suchá Anna Štoky-Polná, na podpoře od obce.



## Chalupa č.p. 62

Do Křemší levá řada.

1869 – Fryček Jan ze Strápole + Markéta, děti Pavel, Bartoloměj, Václav, dále Martínek Martin + Marie, děti Josef, Václav, Martin, Vojtěch, František, Barbora, Marie, Kateřina.

1890 – Šedivec Ján ze Sedlecka + Anna, děti Josef, Václav, Marie, Barbora, dále Fryček Jan + Markéta, dále Anna Nováková, její syn Jan.

1900 – Šedivec Ján + Anna děti Josef, Václav, Marie, Barbora, Anna, dále Fryček Jan ze Strápole



1910 - majitel domu Škabra Antonín, bydlí tam Liška Antonín pův. Dýšina nádeník + Majdaléna pův. Vitinka, děti Jaroslav, Marie, Alžběta, dále Čtrnáctová Majdaléna pův. Dolany, syn Josef, matka Františka Čtrnáctová „pův. Dolní Stupno, švagr Václav Čtrnást pův. Dýšina obuvník, dále Šneberger Jan z Tiškovice u Prahy cihlář + Alžběta-Majdaléna z Druztové, syn Josef nar. Kyšice, Antonín, dále Velinger Václav pův. Lhota u Horažďovic, chalupnická živnost + Barbora z Chrástu, syn Václav, dále Jan Šedivec ze Sedlecka + Anna ze Smědčic, dcera Anna služka



## Chalupa č.p. 63

Do Křemší levá strana.

1869 – František Fail zedník z Dýšiny + Anna pův. Hrádek, děti František, Josef, Václav, Barbora, Kateřina, dále Jílek Josef, děti Josef, Kateřina, Marie, Majdaléna.

1884 - Martin Čtrnáct, horník (syn Josefa Čtrnácta zedníka z Dýšiny č.p. 60) + Františka Žižková z Dolního Stupna. V tomto roce se jim tu narodil Václav Čtrnáct, který později prováděl **archeologické výzkumy** mohylových pohřebišť v Dýšině, Nové Huti, zaniklé vsi Kokot, ale také na Nové Hospodě, Vrhavči a td. Po válce se snažil o rekonstrukci poničených sbírek muzea a o popularizaci archeologie ve školách a mezi veřejností. Byl autorem mnoha expozic Západočeského muzea, kde byl velmi vážený. Provedl odbornou korekci smyšlených zápisů v obecní kronice k historii naší obce, které odpovídají skutečnosti.



Vlevo Václav Čtrnáct na oslavě jeho 90 narozenin v roce 1975 v Praze  
(kniha Hledání zmizelého - V. Dudková a kol.)

1890 – Nováková Anna, dále Liška Václav + Barbora, děti Martin, Josef, Alžběta, dále Pechanová Kateřina z Bíluk.



1900- Tomajer Karel Kamenný Újezd + Kateřina z Újezda, děti Josef, Marie, Anna, dále Toman František ze Strakonic + Františka, syn Václav, Čtrnáctová Františka syn Josef.

1906 Josef Čtrnáct, Liška Martin

1910 – Tomajer Karel pův. Rokycany, dělník v pivovare + Kateřina pův. Dýšina, děti Josef dělník v pivovare, Marie, Anna, František, dále Heřman František pův. Skašov u Přeštic slévač, syn Karel .

## Chalupa č.p. 64

Vlevo směr Kyšice

1869 – [Honzík Jiří](#) uhlíř pův. Chrást + [Kateřina](#) děti [Prokop](#), [Alžběta](#), [Marie](#).

1890 – [Salcman Matěj](#) z Hrádku + [Alžběta](#), děti [Josef](#), [Marie](#), [Anna](#), [Dorota](#), [Alžběta](#), otec [Salcman Martin](#) + [Alžběta](#). (z obecní kroniky – matka Matěje Salzmana, babička Josefa S. - Trnková z tohoto č.p. 64 zemřela v r. 1821 v 96 letech)

1900 – [Salzman Matěj](#) + [Alžběta](#), děti [Matěj](#), [František](#), [Alžběta](#)

1910 - [Salcman Matěj](#) z Hrádku selská živnost + [Alžběta](#), děti [Josef](#), [Marie](#), [Anna](#), [Alžběta](#), [František](#), matka [Salcmanová Alžběta](#).

Kolem 1933 tady bydlí zámečník [Václav Pešta](#).(kronika)



## Chalupa č.p. 65

Vpravo směrem na Chrást před zátočinou. Patrně bývalý chudobinec, podle obecní kroniky mohl začít fungovat kolem roku 1865.

1858 - [Martínek Martin](#) + [Marie Čtrnáctová](#)

1869 – [Jílek Jan](#) chudý živí ho obec, dcery [Marie](#), [Anna](#), [Barbora](#) (narozeny Mlýneček u Domažlic a Nýřany), [Khodlová Františka](#) chudá živená obcí, děti [Josef](#), [Václav](#), [František](#), [Eva](#), [Anna](#), dále [Čechura Jakub](#) nádeník z Dýšiny + [Johana](#), děti [Josef](#), [Matěj](#), [Jan](#), dále [Čechura František](#) nádeník + [Majdaléna](#) pův. Plzeň, děti [Františka](#), [Kateřina](#), [Anna](#), dále [Čechura Tomáš](#) + [Anna](#), děti [Petr a Josefa](#), dále [Jan Ulč](#) + [Majdaléna](#), syn [Josef](#), dále [Ulč Martin](#) hlídač na dráze + [Anna](#), dcera [Marie](#).

Počet lidí v tomto malém domku je k neuvěření a měli bychom si uvědomit jak dobře se dnes máme a upravit si žebříček hodnot, co je „životní minimum“... Ale v tehdejší dělnické Huti a Horomyslicích to bylo ještě horší.

1890 – [Fail Václav](#) + [Marie](#) děti [Josef](#), [Anna](#), dále [Jílková Kateřina](#), syn [Josef](#), dále [Kočárková Barbora](#), vnuk [Kočárek Ernest](#), dále [Štajnerová Kateřina](#).

1900 - [Jílková Kateřina](#), syn [Josef](#), dále [Fail Simon](#) + [Marie](#), děti [Marie](#), [Františka](#), dále [Josef Čtrnáct](#), dcery [Josefa](#), [Marie](#), dále [Jílek Josef](#) vydržován z darů obce,

1910 – [Suchá Barbora](#) vdova z Chrástu, [Jílková Kateřina](#) z Dýšiny, obě žijí z podpory obce, [Štrunc Kašpar](#) pův. Bušovice nádeník, [Šimon Fail](#) nar. Plzeň na podpoře obce + [Anna](#) pův. Mšeno u Rokycan nádenice, dcera [Františka](#) nar. v Plzni služka





## Chalupa č.p. 66

Směr Kyšice pravá řada.

1869 – objekt nestál

1890 – **Nový Dominik** z Chrástu + **Kateřina**, nevlastní syn **Štrunc Martin** (8 pluk atilerie),  
Nevlastní syn **Štrunc Josef**, **Václav**, dále **Šmucrová Kateřina** služebná z Chrástu.

1904 – **Martin Štrunc** + **Říhánková** z Bukovce

1900 - **Martin Štrunc** + **Marie**, děti **Anna**, **Marie** ,dále **Nový Dominik** + **Kateřina**, **Anna Hotázková**  
ze Stupna, **Marie Hájková** služka.

1910 - **Štrunc Martin** z Dýšiny selská živnost + **Marie** z Bukovce děti **Anna**, **Marie**, **Bartoloměj**,  
**Emilie**, dále **Nový Dominik** nevlastní otec pův. Dýšina, **Nová Kateřina** matka pův. Chrást, služka  
**Stružková Marie** z Chrástu, **Zíková Josefa** z Bušovic,



## Usedlost č.p. 67

V zátočině směrem na Chrást – chalupnická usedlost s klenutou bránou a brankou z konce 19.století.

1869 – objekt nestál

1890 – Štrunc Jan z Kyšic + Alžběta, děti Václav, František, Josef, Jan, Martin, Anna, dále Čipera Pavel+ Eleanora, dále Žižková Anna pův. Stupno.

1900 – Štrunc Jan pův. Kyšice + Alžběta, syn Martin, dále Majdaléna Čechurová z Kyšic, její dcera Majdaléna, Drábek Karel pův. Lhota u Zbiroha + Marie z Mýta, děti Drábek Jan a Antonín.

1910 – Štrunc Jan z Kyšic zemědělec + Alžběta, syn Martin, vnuci Pavel (obchodní akademie), Anna.



.....  
Osoby ve výše uvedených odstavcích nemusí být vyloženě majitelé, ale lidé, kteří jsou u objektu psaní v různých listinách a knihách, protože platili poplatky, případně se jim tam narodily děti, jinými slovy tady žili a zanechali jakousi stopu. Informace jsou získané z veřejně přístupných zdrojů - archivy a digitalizované materiály. Popis historie a osoby zapsané v prvním díle obecní kroniky jsou částečně smyšlené a pak opakovaně opisovány různými autory bez ověření a udání zdroje a tedy nevěrohodné. Na to v kronice upozorňuje i Václav Čtrnáct.

Budu ráda za jakékoliv doplnění. Prosím o shovívavost v případě nějakých nepřesností, v takovém objemu dat se chybička může objevit, každopádně lze jakýkoliv údaj na požádání ověřit a rozvinout o další věci tady neuvedené.

Zdroje: [www.archivnimapy.cz](http://www.archivnimapy.cz), [www.portafontium.cz](http://www.portafontium.cz), [www.mapy.cz](http://www.mapy.cz), dokumenty a knihy Městský archiv Plzeň, [www.portafontium.eu](http://www.portafontium.eu), obecní a farní kronika,

.....  
Nejedná se o vědecké pojednání, ale pohled obyvatele Dýšiny, který se zajímá o její historii  
Zpracovala: Pavla Velleková verze 6/2016, (vellekova.p@seznam.cz)